

Aan Provinciale Staten
Statencommissie WMC

DATUM	9 september 2014	REFERENTIE	Jelmer Prins / Caroline Bugter
ONS NUMMER	8105AE2B	DOORKIESNUMMER	2804 / 06 21124686
NUMMER PS	2014WMC47	E-MAILADRES	jelmer.prins@provincie-utrecht.nl
BIJLAGE	Aanloop naar het nominatiedossier en aanbiedingsbrief		caroline.bugter@provincie-utrecht.nl

Onderwerp Statenbrief: volgordebepaling nominaties UNESCO-Werelderfgoed, Nieuwe Hollandse Waterlinie

Voorgestelde behandeling: ter informatie

Geachte dames en heren,

In het Koersdocument Nieuwe Hollandse Waterlinie 2015-2020 is de nominatie als UNESCO-Werelderfgoed één van de dragers van de interprovinciale samenwerking rond de Nieuwe Hollandse Waterlinie (NHW). Het Rijk heeft ons gevraagd om voor 1 november aanstaande aan te geven in welk jaar wij het concept-nominatiedossier willen indienen, en daarbij tevens al de nodige informatie te geven op basis waarvan de kansen kunnen worden ingeschat. Om die reden hebben wij de "Aanloop naar het nominatiedossier: Stelling van Amsterdam en Nieuwe Hollandse Waterlinie samen sterker!" met de bijbehorende aanbiedingsbrief aan de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed vastgesteld. Op basis daarvan zal in maart 2015 uitsluitend worden gegeven of en in welk jaar de NHW door de minister van OCW wordt voorgedragen bij UNESCO.

Aanleiding

De NHW is een uniek militair-historisch monument van zo'n 85 km lang en 2 tot 5 km breed, dat zich door het landschap van Midden-Nederland slingert. De Linie werd aangelegd in 1814 en is sindsdien steeds opnieuw aangepast en verbeterd. De Stelling van Amsterdam (SvA) kan worden gezien als het ultieme sluitstuk van de NHW. Samen vormen ze een geheel van cultuurhistorisch en landschappelijk waardevolle elementen zoals forten, vestingsteden, open schootvelden en een ingenieus waterbouwkundig systeem van kanalen en sluisen. Uniek in de wereld en dus de status van werelderfgoed waardig.

Het project NHW gaat een nieuwe fase in. De publieke investeringen (restauratie, herstel, herbestemming) zijn een eind op streek en nu komt het steeds meer aan op borging en beheer. Daar waar in de beginfase vooral de zichtbaarheid en beleefbaarheid van de NHW voorop stonden, gaat het in de huidige fase ook om het collectieve toezicht op een behoedzame omgang met de NHW in het proces van de maatschappelijke inbedding. Het sleutelwoord daarbij is samenwerking. Niet alleen tussen de betrokken provincies, maar ook tussen gemeente, ondernemers, exploitanten en grondeigenaren. De UNESCO-nominatie is daarbij een krachtig instrument om de gewenste eendracht vorm te geven en uit te bouwen.

Voorgeschiedenis

In 2004 startte het Nationaal Project NHW als samenwerking van Rijk en provincies. De gezamenlijke ambities zijn vastgelegd in *Panorama Krayenhoff*. De nominatie van de NHW als werelderfgoed was toen al de stip op de horizon. Utrecht heeft deze bekrachtigd in de vigerende cultuurnota en in de Provinciale Ruimtelijke

Structuurvisie. Tevens is de NHW als zone van provinciaal belang opgenomen in de PRV. Het Rijk heeft de NHW in 2011 op de Voorlopige Lijst Werelderfgoed geplaatst, als uitbreiding van het bestaande werelderfgoed de SvA, en heeft in 2012 de werelderfgoedambitie verankerd in de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte. Ook is de NHW in zijn geheel in aanwijzing als rijksmonument. De voorbereiding van het nominatiedossier voor UNESCO wordt echter overgelaten aan de provincies als beoogd 'siteholder', ook omdat zij met ingang van 2014 gezamenlijk verantwoordelijk zijn voor het vervolg van het Nationaal Project NHW.

Op dit moment staan nog zeven sites op de Voorlopige Lijst Werelderfgoed. Aan alle beoogde siteholders is gevraagd voor 1 november een aanloop nominatiedossier in te dienen, volgens een vaststaand format. Op basis daarvan zal het Rijk bepalen of en wanneer deze sites zullen worden voorgedragen in de periode 2016-2025. Het Rijk laat zich daarbij adviseren door een commissie van deskundigen. Een van de andere sites op de Voorlopige Lijst Werelderfgoed is de Romeinse Limes. Ook voor de Limes wordt door ons een aanloop nominatiedossier voorbereid, samen met Gelderland en Zuid-Holland. Daarover zult u later dit jaar worden geïnformeerd.

Essentie / samenvatting:

Met de "Aanloop naar het nominatiedossier: Stelling van Amsterdam en Nieuwe Hollandse Waterlinie samen sterker!" leveren de provincies Noord-Holland, Gelderland, Noord-Brabant, Zuid-Holland en Utrecht de door het Rijk gevraagde informatie ten behoeve van de volgordebepaling van indiening van nominatiedossiers werelderfgoed bij UNESCO. Het betreft informatie over de uitzonderlijke universele waarden van de NHW als uitbreiding van de Stelling van Amsterdam (SvA), over de wijze waarop de instandhouding van het werelderfgoed wordt georganiseerd en over het draagvlak voor de NHW als werelderfgoed. Voor zaken die nog moeten worden uitgezocht, is de te volgen procedure geschetst. De koppeling van de NHW aan de SvA wordt voorgesteld als een inhoudelijke verdieping en historische nuancering van de werelderfgoedstatus van de SvA. Wij stellen voor de NHW in januari 2017 voor te dragen bij UNESCO. Dit betekent dat de werelderfgoedstatus verkregen kan worden in 2018 en dat het concept nominatiedossier uiterlijk juni 2016 bij het Rijk moet worden ingediend.

De status van werelderfgoed impliceert een goede monitoring van toekomstige ruimtelijke ontwikkelingen. Daarmee is niet gezegd dat het gebied "op slot" wordt gezet, maar dat er eisen gesteld worden aan de ruimtelijke kwaliteit, zoals nu ook al gebeurt op basis van de Monumentenwet en de PRV. Het cultuurhistorisch belang gaat mogelijk wel zwaarder wegen in de belangenafweging. In het kader van het nominatiedossier zal in beeld worden gebracht wat de eventuele consequenties zijn voor het provinciaal ruimtelijk beleid.

Met uitzondering van Zuid-Holland willen wij gezamenlijk optreden als 'siteholder' voor het toekomstige werelderfgoed. Zuid-Holland betuigt haar adhesie aan de UNESCO-nominatie en voert haar kerntaken uit op het gebied van de planologische bescherming van de NHW. Maar omdat de NHW maar heel beperkt op haar grondgebied ligt, trekt Zuid-Holland zich terug uit het project en legt de focus op de Oude Hollandse Waterlinie. Wij hebben afgesproken dat de andere vier provincies zich als siteholder ook ontfemen over het Zuid-Hollandse deel van de NHW. De afspraken zullen worden vastgelegd in een nieuwe bestuursovereenkomst, waarover u in een afzonderlijke Statenbrief wordt geïnformeerd.

Meetbaar / beoogd beleidseffect

Zodra wij het antwoord van de Minister hebben ontvangen, kan het definitieve nominatiedossier voor UNESCO worden voorbereid. In termen van de Strategische Agenda provincie Utrecht zal de werelderfgoedstatus van de NHW bijdragen aan "Utrecht topregio" en "Vitaal landelijk gebied". Utrecht wordt nog aantrekkelijker voor bewoners, bezoekers en bedrijven.

Financiële consequenties

N.v.t.

Vervolgprocedure/voortgang

Indienen aanloop nominatiedossier werelderfgoed bij het Rijk	oktober 2014
Start procedure Rijk	1 november 2014
Besluit volgordebepaling minister van OCW	maart 2015
Onder voorbehoud:	
Indienen concept nominatiedossier bij het Rijk	juni 2016
Indienen nominatiedossier door het Rijk bij UNESCO	januari 2017
Besluit over werelderfgoedstatus door UNESCO	juni 2018

Concreet voorliggende vraag aan Statencommissie / Provinciale Staten

Kennis te nemen van deze brief.

Gedeputeerde Staten van Utrecht,

De voorzitter,

De secretaris,